

Norges Indskrifter med de ældre Runer.

Udgivne for

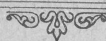
Det Norske Historiske Kildeskriftfond.

3die Bind.

Ved

Magnus Olsen.

**3die Hefte,
Slutningshefte.**

Christiania.

I Hovedkommission hos Jacob Dybwad.

A. W. Brøggers Bogtrykkeri A/S.

1924.

51. Fløksand.

(Bd. II S. 648—676.)

S. 648. Under »Literatur« kunde ogsaa have været henvist til Anmeldelser af Indskriftens første Behandling (af 1909): H. Gering, Zeitschrift für deutsche Philologie XLII, 1910, S. 248; Finnur Jónsson, Nordisk tidsskrift for filologi 3. række XIX, 1910—11, S. 127.

S. 650 f. E. Linderholm, Nordisk magi I, Stockhølm 1918 (Svenska landsmål XX, Hefte 141), S. 71 f. er mest tilbøielig til at fastholde den gamle Opfatning af laukar paa Brakt. 18, 19 og 71 som Mandsnavn. Han forstaar dog laukar

(Trykt 12. December 1923.)

i Fløksand-Indskriften som »Løg«, men bemærker: »Därmed är ju dock icke sagt, att denna betydelse är den sannolikaste i fråga om samtliga inristningar med detta ord.«

S. 651 L. 4 f. Om andre Eksempler paa *laukr* som Tilnavn se E. H. Lind, Norsk-isländska personbinamn Sp. 240, som minder om, at »ordet . . . både i fornspr., i nyisl. ock nyn[orsk] [har] betydelsen 'den främste, ypperste i sitt slag'«.

S. 654. Om færøsk *drunnur* se ogsaa Marius Hægstad, Vestnorske maalføre fyre 1350 Bd. II, 2 (Kristiania Vidensk.-selsk. Skrifter. II. 1916. No. 4), Kr.a 1917, S. 125 Anm. 2. Hægstad finder den nævnte Bryllupsskik ogsaa omtalt hos Jørgen Landt, Forsøg til en Beskrivelse over Færøerne (Kbh. 1800) S. 449 f. og Jørgen Falk Rønne, Færøerne (Kbh. 1900) S. 119. (Ifølge Rønne har man havt samme Skik i Danmark »i vore Bedsteforældres Tid«.) Hægstad bemærker om Ordets Oprindelse: »*drunnur* tyder vel upphavleg hale (jfr. fuglenamnet *drunnkvuité* m. *Procellaria pelagica*, som hev ein kvit flekk paa sterten), og er skyldt med svensk og austn. *drunta* v. *pedere*«. Han berører ikke Muligheden af Laan fra Irsk.

S. 655 ff. *Mørnir*. G. Neckel, Hoops's Reallexikon der Germanischen Altertumskunde III (1915—16) S. 241 mener, at Velse-Strofernes Ordlyd ikke ubetinget taler imod at opfatte »*Mørnir*« som Navn paa Vølsi. »Denn das *blæti* ('Opfer') braucht nicht der Phallus selbst zu sein, der also einem Gotte 'M.' oder den Riesinnen (*mørnir*, Pl. von *mørn*) dargebracht würde; es können auch die Kräuter und das Leinen sein, mit denen die Bäuerin den Fetisch behandelt hat (*līni gæddr | en laukum studdr*), und die jeder Hausgenosse ihm neu zu spenden scheint. Dann wäre letzteres der Sinn des Herumreichens und der Grund, weshalb jeder die Ritualzeile wiederholt. Die Behandlung erinnert an das Schmücken und Benetzen der Götterbilder. Dass jeder den Phallus an sich drücken muss, scheint mehr für den Fetisch als für Opferung des Phallus zu sprechen. Der Name (zu *marwa*- 'mürbe'? vgl. *Vedrfölnir* zu *falwa*-) gibt keine sichere Entscheidung.« — En anden etymologisk Forklaring af *Mørnir* har Axel Olrik (privat) foreslaaet: Ordet er ved det i den norrøne Digtning vanlige Suffiks *-nir* dannet af *morr* m. »Fedt (i et slagtet Dyrs Indre)«. Jfr. om Suffikset *-nir* Finnur Jónsson, Arkiv f. nord. filol. XXXV, 1919, S. 302 ff.; Esaias Tegnér, Ur språkens värld (Stockh. 1922) S. 76 ff.

S. 658 L. 9. Her kan mindes om Betydningen af *sverð* i *sverðlåtill* i et Vers af Grettis saga (Skjaldedigtn. A II 443, B II 474).

S. 660 ff. Af Optegnelser om Lin og Løg i Folketro medtager jeg her bare en Henvisning til I. Reichborn-Kjennerud, Maal og minne 1923 S. 24, hvor adskillig Litteratur citeres, deriblandt Hovorka u. Kronfeld, Vergleich. Volksmedizin I S. 240 (Løg i en Linklud). — Det beror uden Tvil paa et Tilfælde, at vi i Talvik i Finmarken møder *Laukdal*, *Løkenge* (lappisk *Lav'kegied'de*) og *Lauknes* ved Siden af *Linnes* (lapp. *Li(d)na-njar'ga*), Brugs Nr. 37 ff. under Gaard-Nr. 37 *Lærrisfjord* (sammensat med »Lærred«, vistnok sigtende til en hvid Tværstribet i et Berg), lapp. *Line-vuodna* (ogsaa *Li(d)na-vuodna*), hvori 1ste Led er *lidne*, Gen. *line*, »Linklæde, Lærred« (Norske Gaardnavne XVIII [under Trykning] S. 77, 79).

S. 668 ff. Om Indskriftens Betydning i det hele taget og om dens »tilsigtede Talforhold« i Særdeleshed se E. Linderholm, anf. St. S. 81 f., 107 f. Hans kritiske Bemærkninger gjælder min første Behandling af Indskriften (af 1909), hvorom jeg (Bd. II S. 674 Anm. 3) har udtalt, at den »trænger baade at prøves nøiere og at uddybes ved fortsatte Enkeltundersøgelser.« — Jfr. F. Ohrt, Trylleord (Danmarks Folkeminder Nr. 25), Kbh. 1922, S. 85: »Som en Slags »Ritusformel« kan man vel regne Indskriften paa en norsk Benkniv: *lina lauka a* (o: alu?), dersom Meningen er: Hør (eller: Linklæde?) og Løg er magisk Værn (jfr. Hørfros Rolle i senere Overtro).« — Nogle yderligere Bemærkninger om »Kjotkniven« og dens Indskrift findes Bd. II S. 703 f.